Lieta Nr.C33615817
Lietas arhīva Nr.C-1657-18/20
ECLI:LV:RIRT:2018:0409.C33615817.3.S

S P R I E D U M S
Latvijas Republikas vārdā
Sigulda 2018.gada 9.aprīlī

Rīgas rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Aija Ilstere
ar tiesas sēdes sekretāri Ilzi Kļaviņu
piedaloties pieteicējam /pers. C/ un ieinteresētās personas Krimuldas novada domes pilnvarotajai pārstāvei /pers. D/,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. C/ pieteikumā par juridiska fakta konstatēšanu, un

k o n s t a t ē j a

2017.gada 5.oktobrī tiesā saņemts /pers. C/ (turpmāk – pieteicējs) pieteikums ar ieinteresēto personu Krimuldas novada domi par juridiskā fakta konstatēšanu, norādot, ka 2017.gada 13.septembrī pieteicējs uzsācis pie Rīgas apgabaltiesas zvērinātas notāres Ingas Dreimanes mantojuma lietas kārtošanu, ko apliecina pieteikumam pievienotais 2017.gada 13.septembra iesniegums.

2017.gada 1.septembrī miris pieteicēja tēvs /pers. E/. Pieteicējam, uzsākot kārtot mantojumu, noskaidrojies, ka mantojuma masā ietilpstošais dzīvoklis /adrese/, nav reģistrēts Nekustamo īpašumu valsts kadastra informācijas sistēmā un tam nav piešķirts valsts kadastra numurs un nav citi nepieciešamie dokumenti, vai tie ir nepilnīgi, lai nokārtotu formalitātes, kas saistītas ar dzīvokļa īpašumu reģistrāciju Valsts kadastrā un zemesgrāmatā.

Kopš 1975.gada 4.jūnija dzīvoklis pēc adreses /adrese/, atrodas pieteicēja ģimenes lietošanā, tajā dzīvoja pieteicēja vecvecāki un vecāki, minēto apliecina pieteikumam pievienotais Dzīvojamo telpu īres līgums, kas noslēgts ar ZPS „Krimulda", pēc nosaukuma maiņas - Valsts Zinātniskās pētniecības agrofirma „Krimulda" un dzīvoklī reģistrēto dzīvojošo personu kartiņa.

1995.gadā pieteicēja vectēvs /pers. G/, personas kods /personas kods/, bija noslēdzis Vienošanos ar Valsts Zinātniskās pētniecības agrofirmu „Krimulda", saskaņā ar kuru ieguva īpašumā apmaiņā pret kapitāldaļām (pajām) atsavināto agrofirmas mantu - dzīvokli /adrese/, kura kopējā platība ir norādīta 54,37 kv.m, īpašuma vērtība bija noteikta Ls 1388. Vienošanās norādīts, ka atsavinātais dzīvoklis piederējis agrofirmai saskaņā ar 1995.gada 26.aprīļa izziņu Nr.254-404, tajā apliecināts arī fakts, ka mantiska un cita rakstura pretenzija līgumslēdzējiem nav.

No Valsts Zinātniskās pētniecības agrofirmas „Krimulda" Kapitāldaļu apliecības Nr.242 redzams, ka /pers. G/ ir piederējušas kapitāldaļas noteiktajā vērtībā.

1995.gada 26.aprīlī Valsts Zinātniskās pētniecības agrofirmas „Krimulda" izdota izziņa Nr.254-404 apstiprina, ka /pers. G/ par īpašumā iegūto dzīvokli /adrese/, ir pilnībā norēķinājies.

2000.gada 12.jūlijā pieteicēja vectēvs /pers. G/ miris un dzīvokli turpināja lietot viņa sieva /pers. H/ un dēls, kas ir pieteicēja tēvs - /pers. E/, kā arī pats pieteicējs.

Strīds par /pers. H/ īpašuma tiesībām uz minēto dzīvokli nav pastāvējis, ko apliecina apsaimniekotāja KPF „ENTALPIJA-2" 2005.gada 25.augustā sastādītais akts, kur /pers. H/ ir norādīta kā dzīvokļa īpašniece, kā arī no Krimuldas novada domes paziņojuma par nekustamā īpašuma nodokli 2012.gadam, kur /pers. H/ norādīta kā nekustamā īpašuma nodokļa maksātāja un mantiniece.

Kā izrādījies, /pers. H/ dokumentus saistībā ar piekritušā mantojuma pieņemšanu nav kārtojusi, bet mantojumu bija pieņēmusi klusējot.

2006.gada 3.februārī pieteicēja vecmāte /pers. H/ nomirusi, pēc viņas nāves dzīvokli turpinājis lietot mirušās /pers. H/ dēls /pers. E/ un mazdēls /pers. C/ (pieteicējs lietā).

/pers. E/ kā mantinieka īpašuma tiesības uz dzīvokli, kaut arī nekur nebija reģistrētas, tomēr netika apšaubītas. Minēto apliecina Krimuldas novada domes Paziņojums par nekustamā īpašuma nodokli 2014.gadam, kur kā nekustamā īpašuma nodokļa maksātājs par īpašumu /īpašums/norādīts /pers. E/.

No zvērināta notāra sniegtās informācijas izriet, ka pieteicēja tēvs /pers. E/ saskaņā ar 2006.gada 30.augustā pie zvērinātas notāres Lūcijas Kreiles apliecināto iesniegumu par mantojumu pieņemšanu, apstiprināšanu mantojuma tiesībās pēc likuma, reģistra Nr./numurs/, ir pieņēmis savas mirušās mātes /pers. H/ atstāto mantojumu, bet nav apstiprinājies mantojuma tiesībās.

Nekustamais īpašums joprojām nav reģistrēts Valsts kadastra informācijas sistēmā, tam nav piešķirts kadastra numurs.

Valsts Zinātniskās pētniecības agrofirma „Krimulda" jau sen ir likvidēta.

Līdz ar to, tikai ar pieteicēja rīcībā esošajiem dokumentiem ir iespēja pierādīt faktu, ka pieteicēja vectēvs /pers. G/ ir iegādājies īpašumā dzīvokli /adrese/, tomēr šajos dokumentos pieļauto nepilnību dēļ ir nepieciešams lūgt tiesai juridiska fakta konstatāciju.

Civilprocesa likuma 288.panta pirmajā daļā noteikts, ka tiesa izskata lietas par tādu faktu konstatēšanu, no kuriem atkarīga fizisko un juridisko personu mantisko un nemantisko tiesību rašanās, grozīšanās vai izbeigšanās.

Tādēļ faktam, ka pieteicēja vectēvs /pers. G/ iegādājies īpašumā dzīvokli /adrese/, ir juridiska nozīme.

Atbilstoši Civillikuma 994.panta pirmās daļas prasībām par nekustama īpašuma īpašnieku atzīstams tikai tas, kas par tādu ierakstīts zemesgrāmatās.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 289.pantu tiesa konstatē juridiskos faktus tikai tad, ja iesniedzējam nav iespējams citādā kārtībā saņemt attiecīgos dokumentus, kas apstiprina šos faktus.

Tiesību doktrīnā atzīts, ka sevišķās tiesāšanas kārtību raksturo tas, ka tajā nav strīda par tiesībām, kas tieši izriet no Civilprocesa likuma 258.panta, un to neraksturo pretēji vērstas intereses, bet objektīva nepieciešamība pēc tā, lai tiesa pieņemtu nolēmumu lietā, kurā nav strīda par tiesībām (*Civilprocesa likuma komentāri, sagatavojis autoru kolektīvs Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā, Rīga, TNA, 2012., 197.lpp.*).

Pieteicējs apliecina, ka nepastāv civiltiesisks strīds par īpašuma tiesībām, minētais apstāklis apstiprinās ar pieteikumam pievienotajiem rakstveida

pierādījumiem un pastāv objektīva nepieciešamība apliecināt īpašuma iegūšanas faktu.

Lai reģistrētu nekustamo īpašumu kadastrā un realizētu savas tiesības uz mantojumu, ir nepieciešams pierādīt, ka pieteicēja vectēvs /pers. G/ bija ieguvis īpašumā dzīvokli /adrese/. Taču pēc VZPA „Krimulda" likvidācijas, dokumentos pieļautos trūkumus nav iespējams novērst, tādēļ apstiprināt šo faktu ir iespējams vienīgi tiesas ceļā.

Juridiska fakta konstatēšana nepieciešama īpašuma reģistrēšanai Valsts kadastra informācijas sistēmā un mantojuma lietas kārtošanai.

Pamatojoties uz minēto un Civilprocesa likuma 288. - 292.pantu, lūdz tiesu konstatēt juridisko faktu, ka /pers. G/, personas kods /personas kods/, ieguvis īpašumā dzīvokli /adrese/ par pajām no Valsts Zinātniskās pētniecības agrofirmas „Krimulda".

Tiesas sēdē pieteicējs /pers. C/ pieteikumu uzturēja un paskaidroja, ka vecaistēvs, par pajām privatizējot, ieguva dzīvokli no Krimuldas pagasta. Nebija visu iesākto līdz galam paveicis, trūcis kāds paraksts. Vectēvs nomiris, mantojuma lietu kārtojusi vecāmāte, bet arī nav pabeigusi iesākto. Kad vecāmāte nomirusi, lietu pārņēmis pieteicēja tēvs. Kad nomiris pieteicēja tēvs, par mantinieku kļuva pieteicējs. Vēlas mantot un turpināt dzīvoklī dzīvot. Bija vērsies Valsts kadastrā, bet tur saņēmis atteikumu. Bija tēva apsaimniekošanas parāds „Entalpijai", bet viņš pēc tēva nāves pa daļām sedz šo parādu. Lūdz apstiprināt juridisko faktu.

Tiesas sēdē ieinteresētās personas Krimuldas novada domes pārstāve norādīja, ka pieteikums ir pamatots un paskaidroja, ka 2015.gadā pašvaldība palīdzējusi nodibināt apsaimniekošanas biedrību, un par dzīvokli visu laiku tiek maksāts, bet nav nokārtotas īpašuma tiesības. Pašvaldība būtu ieinteresēta, lai jautājums tiktu sakārtots. Iespējams, lietā nav pieņemšanas nodošanas akts, tādēļ arī nevar sakārtot īpašumtiesības.

Motīvu daļa

Noklausījusies pieteicēja un ieinteresētās personas pilnvarotās pārstāves paskaidrojumus, pārbaudījusi lietas materiālus, tiesa uzskata, ka pieteikums ir pamatots, līdz ar ko apmierināms.

Pieteicējs pieteikumā norāda, ka juridiskā fakta konstatēšana nepieciešama, lai konstatētu, ka /pers. G/ (pieteicēja vectēvs) ir ieguvis īpašumā dzīvokli /adrese/, par pajām no Valsts Zinātniskās pētniecības agrofirmas „Krimulda".

Ministru kabineta 2008.gada 4.augusta noteikumu Nr.618 „Noteikumi par mantojuma reģistra un mantojuma lietu vešanu" 25., 27., 28.punkts noteic, ka mantojuma atstājēja un mantinieka radniecības faktu apliecina dzimtsarakstu iestādes izsniegta dzimšanas apliecība, bet, ja tādas nav, mantojuma lietai pievieno dzimtsarakstu iestādes izsniegtus norakstus, izrakstus vai izziņas no civilstāvokļa akta reģistru ierakstiem vai Valsts vēstures arhīva izsniegtas radniecības faktu apliecinošas izziņas. Radniecības attiecību vai laulības reģistrācijas faktu apliecina arī spēkā stājies tiesas spriedums par šā fakta konstatēšanu Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

No lietā iesniegtās dzimšanas apliecības /apliecības numurs/redzams, ka /pers. G/, Ivana dēls, dzimis /datums/(lietas 32. – 34.lapa).

No /pers. E/, Borisa dēla (pieteicēja tēvs), dzimuša /datums/, dzimšanas apliecības Nr./apliecības numurs/ kopijas redzams, ka viņa māte ir /pers .H/, Daņilas meita (lietas 35. – 40.lapa).

No Laulības apliecības Nr./apliecības numurs/ redzams, ka /pers. G/ un /pers .H/ noslēguši laulību 1967.gada 4.martā. Pēc laulības noslēgšanas sievai piešķirts uzvārds /uzvārds/ (lietas 17. – 18., 20.lapa).

Lietas materiālos atrodas pieteicēja /pers. C/, Jāņa dēla, dzimuša /datums/, dzimšanas apliecības Nr./apliecības numurs/ kopija, no kuras redzams, ka viņa tēvs ir /pers. E/ dēls (lietas 16.lapa).

Pamatojoties uz minētajiem dokumentiem, tiesa uzskata, ka pieteicējs ir pierādījis savu radniecību ar /pers. G/.

1975.gada 4.jūnijā noslēgts beztermiņa Dzīvojamo telpu īres līgums par dzīvokli /adrese/ Minētajā nav dokumentā nav norādīts īrnieka vārds, ar kuru līgums tiek noslēgts (lietas 8. – 10.lapa), bet no dzīvokļa kartītes redzams, ka dzīvokļa /adrese/, īrnieks no 1975.gada 4.jūnija ir /pers. G/. Kopā ar viņu dzīvoklī dzīvo sieva /pers. H/, dēls /pers. E/, vedekla /pers. F/ un mazdēls /pers. C/ (lietas 11. – 12.lapa).

No Vienošanās, kas noslēgta 1995.gadā (datums nav zināms), redzams, ka Valsts Zinātniskās pētniecības agrofirma „Krimulda" un /pers. G/, personas kods /personas kods/, dzīvojošs /adrese/, vienojas par to, ka:

1) pamatojoties uz Latvijas Republikas 1991.gada 21.jūnija likumu „Par lauksaimniecības uzņēmumu un zvejnieku kolhozu privatizāciju" 19.pantu un Valsts Zinātniskās pētniecības agrofirma „Krimulda" kapitālu daļu īpašnieku pilnsapulces 1994.gada 21.jūlija protokolu Nr.1, nodod īpašumā pret kapitāla daļām atsavināto agrofirmas mantu dzīvokli /adrese/ar divām dzīvojamām istabām 28,66 kv.m platībā, kopējā platība 54,37 kv.m un telpu pagrabstāvā, kas atrodas Krimuldas pagastā, Ls 1388 vērtībā /pers. G/.

2) Minētā manta agrofirmai pieder saskaņā ar 1995.gada 26.aprīļa izziņu Nr.2540404.

3) Mantiska un cita rakstura pretenziju šīs vienošanās slēdzējiem nav.

4) Īpašumama nav uzlikts arests, aizliegums, tas nav apgrūtināts ar parādiem.

5) Izdevumus, kas saistīti ar vienošanos noformēšanu, sedz /pers. G/.

Krimuldas pagasta sekretāre /pers. I/ apliecinājusi Vienošanos par dzīvokļa /adrese/, privatizāciju uzrādījuma kārtībā (lietas 13.lapa).

No Izziņas Nr.254-404 redzams, ka Valsts Zinātniskās pētniecības agrofirma „Krimulda" un mantas nošķiršanas komisija apliecina, ka objekts dzīvoklis /adrese/, saskaņā ar VZPA „Krimulda" kapitāla daļu īpašnieku kopsapulces 1994.gada 21.jūlija protokolu Nr.I ir iekļauts privatizējamo objektu sarakstā, ir agrofirmas bilancē un inventarizācijas sarakstā par atlikušo vērtību Ls1388 un ka pils. /pers. G/ ir apstiprinātas kapitāla daļas un viņš par iepriekš uzrādīto vērtību ir norēķinājies (lietas 14.lapa).

No VZPA „Krimulda" kapitāla daļas apliecības Nr.242 redzams, ka /pers. G/, personas kods /personas kods/, par dzīvokli Turaida 1 – 10, samaksājis ar darba pajām Ls 1388 vērtībā (lietas 15.lapa).

No KPF „Entalpija – 2" 2005.gada 25.augustā sastādītā akta Nr.37 par /adrese/, ūdensskaitītāju apsekošanu, redzams, ka tas sastādīts, piedaloties dzīvokļa īpašniekam /pers. H/ (lietas 24.lapa).

No Krimuldas novada domes izsūtītajiem maksāšanas paziņojumiem par nekustamā īpašuma nodokli 2012. un 2014.gadam redzams, ka tie adresēti /pers. H/ mantiniekiem un /pers. E/ (lietas 25. – 26.lapa).

Miršanas apliecības LVMA145609 kopija apliecina, ka /pers. G/, personas kods /personas kods/, miris /miršanas datums/(lietas 21.lapa).

/pers. H/, personas kods /personas kods/, mirusi /miršanas datums/, ko apliecina Miršanas apliecības /apliecības numurs/ kopija (lietas 22.lapa).

/pers. E/, personas kods /personas kods/, miris /miršanas datums/, ko apliecina Miršanas apliecības /apliecības numurs/ kopija (lietas 22.lapa).

2017.gada 13.septembrī /pers. C/ (pieteicējs) zvērinātai notārei Ingai Dreimanei lūdzis taisīt Mantošanas iesniegumu ar šādu saturu – 2017.gada 1.septembrī miris /pers. E/, kura pēdējā dzīvesvieta bja /adrese/. /pers. C/ (dēls) ir mantojuma atstājēja likumiskais mantinieks, kurš dzīvoja kopā ar mantojuma atstājēju. Mantojamā manta: tiesības uz mantojuma atstājēja mātes /pers. H/ atstāto mantojumu, kuru mantojuma atstājējs /pers. E/ saskaņā ar 2006.gada 30.augustā pie zvērinātas notāres Lūcijas Kreiles apliecināto iesniegumu par mantojuma pieņemšanu, apstiprināšanu mantojuma tiesībās pēc likuma, reģistra Nr.8030, ir pieņēmis, bet nav apstiprinājies mantojuma tiesībās. /pers. C/ pieņem mantojuma atstājēja mantojumu pēc likuma un apliecina, ka viņam nav zināmi citi mantojuma atstājēja mantinieki (lietas 27. – 28.lapa).

Tiesa ņem vērā, ka Civilprocesa likuma 251.pants nosaka lietas, kuras tiesa izskata sevišķā tiesāšanas kārtībā. Šī panta 6.punkts paredz tādu faktu konstatēšanu, kuriem ir juridiska nozīme.

Civilprocesa likuma 288.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesa izskata lietas par tādu faktu konstatēšanu, no kuriem atkarīga fizisko un juridisko personu mantisko un nemantisko tiesību rašanās, grozīšanās vai izbeigšanās.

Civilprocesa likuma 289.pants nosaka, ka tiesa konstatē juridiskos faktus tikai tad, ja iesniedzējam nav iespējams citādā kārtībā saņemt attiecīgos dokumentus, kas apstiprina šos faktus, vai ja šie dokumenti nozaudēti, nozagti vai iznīcināti un zudusi iespēja tos atjaunot.

Tiesa uzskata, ka pastāv priekšnoteikumi juridiskā fakta konstatēšanai, jo konkrētajā gadījumā tam ir juridiska nozīme un spēkā esošie normatīvie akti neparedz citādu kārtību fakta konstatēšanai.

Likuma „Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās" 21.pants nosaka, ja fiziskā persona ēkas (būves) ieguvusi pēc 1993.gada 4.aprīļa darījuma rezultātā vai mantošanas ceļā, tās zemesgrāmatā ierakstāmas uz šīs personas vārda ar nosacījumu, ka nostiprinājuma lūdzējs iesniedz pierādījumus par to, ka atsavinātājs vai mantojuma atstājējs bijis šo ēku (būvju) īpašnieks. Ja arī minētais atsavinātājs ēkas (būves) ieguvis pēc 1993.gada 4.aprīļa, iesniedzami pierādījumi par iepriekšējā atsavinātāja vai mantojuma atstājēja īpašuma tiesībām un darījuma likumību (tiesībspēja, rīcībspēja, trešās personas piekrišana, kad saskaņā ar likumu šāda piekrišana nepieciešama).

Tiesa konstatē, ka lietā nepastāv strīds par faktu, ka Valsts Zinātniskās pētniecības agrofirma „Krimulda" valdījumā atradās nekustamais īpašums /adrese/, jo minētais īpašums bija iekļauts arī tās bilancē un inventarizācijas sarakstā un ar 1995.gadā noslēgto Vienošanos īpašums pārdots pieteicēja vectēvam /pers. G/.

Tiesa uzskata, ka, tā kā Valsts Zinātniskās pētniecības agrofirma „Krimulda" likvidēta, tad pieteicējam nav iespējams iegūt notariālā kārtā apliecinātu dokumentu, kas apliecinātu /pers. G/ īpašuma tiesības uz to.

Civillikuma 1403.pants nosaka, ka tiesisks darījums ir atļautā kārtā izdarīta darbība tiesisku attiecību nodibināšanai, pārgrozīšanai vai izbeigšanai.

Savukārt Civillikuma 1488.panta 1.punkts nosaka, kad prasības tiesību uz darījuma pamata vispār un par tā izpildīšanu sevišķi likums dara atkarīgu no tā rakstiskās formas, tad, ja rakstisks akts nav sastādīts, jāievēro, ka darījumam, ko izpildījušas abas puses, ir tādas pašas sekas, kādas tam būtu, ja tas būtu uzrakstīts, un to, kas pēc tā jau dots vai izdarīts, nevar prasīt atpakaļ.

Tiesa uzskata, ka neskatoties uz to, ka darījuma notariālā forma nav ievērota, pats darījums (noslēgtā Vienošanās) ir jāuzskata par spēkā esošu, jo ir ievērotas tiesiska darījuma būtiskās sastāvdaļas – puses rakstiski izteikušas savu gribu slēgt minēto darījumu, darījums abpusēji tika izpildīts, minētais objekts ir nodots /pers. G/ valdījumā, visa mantas vērtība ir samaksāta kapitāldaļās (pajās).

Tiesa konstatē, ka pieteicēja vectēvs /pers. G/ ir ieguvis īpašumā nekustamo īpašumu /adrese/ no Valsts Zinātniskās pētniecības agrofirma „Krimulda", pamatojoties uz 1995.gadā notikušo darījumu un 1995.gada 26.aprīlī samaksājot par nekustamo īpašumu ar kapitāldaļām Ls 1388 vērtībā, ko pierāda lietas materiālos esošā Vienošanās un kapitālu daļas apliecība.

Tiesa konstatē, ka pieteicēja vectēvs /pers. G/ ir tiesiski valdījis nekustamo īpašumu /adrese/ no 1995.gada 26.aprīļa, kad nekustamais īpašums nodots /pers. G/.

Tiesa uzskata, ka nav pamata neticēt pieteicējam, ka nekustamo īpašumu ir valdījis pieteicēja vectēvs /pers. G/, pēc viņa nāves to darījusi /pers. H/, savukārt pēc viņas nāves nekustamo īpašumu valdījis pieteicēja tēvs /pers. E/, nešauboties par sava valdījuma tiesiskumu.

Ieinteresētās personas Krimuldas novada domes pārstāve norādīja, ka piekrīt juridiskā fakta konstatēšanai, jo īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu ir jāsakārto un neviena cita persona minētajā dzīvoklī nav dzīvojusi.

Izvērtējot pieteicēja un ieinteresētās personas viedokli, tiesa konstatē, ka lietā nav strīda par īpašuma tiesībām uz nekustamo īpašumu.

Pamatojoties uz minēto, tiesa uzskata, ka pieteikums par juridiska fakta konstatēšanu par to, ka /pers. G/ ieguvis īpašumā dzīvokli /adrese/ par kapitāldaļām (pajām) no Valsts Zinātniskās pētniecības agrofirma „Krimulda", ir apmierināms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 93.pantu, 251.panta 6.punktu, 288., 289., 292.pantu, tiesa

n o l ē m a

Apmierināt pieteikumu.

Konstatēt juridisku faktu par to, ka /pers. G/, personas kods /personas kods/, ieguvis īpašumā dzīvokli /adrese/ par kapitāldaļām (pajām) no Valsts Zinātniskās pētniecības agrofirma „Krimulda".

Juridisks fakts konstatēts nekustamā īpašuma reģistrēšanai Valsts kadastra informācijas sistēmā un mantojuma lietas kārtošanai.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā 20 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas rajona tiesā Siguldā.

Tiesnese *(personiskais paraksts)* A.Ilstere